

BURHANETTİN DURAN**Dini cemaatleri tartışmak, ama nasıl?**

Tartışarak bitiremediğimiz konuların başında devlet-dini cemaatler/ tarikatlar ilişkisi gelir. Osmanlı'dan erken Cumhuriyet'e, çok partili hayata geçişten 28 Şubat sürecine ve AK Parti dönemine kadar uzun bir hikâyesi var bu meselenin.

15 Temmuz sonrasında ise FETÖ'nün günah galerisinin ortaya çıkarılması ve tasfiyesi ile bu konu yeniden gündemin baş köşesine oturdu. Meselenin ucu 17-25 Aralık'ta görünmüştü, şimdi ise tüm çıplaklığıyla masada...

Gülen hareketinin "**hizmet**" iddiasından "**terör örgütüne**" dönüşüm serüveninin bize ibretlik dersler vermesi gerektiğine inananlardanım. Ancak suçlayıcı genellemelerin ötesinde çok yönlü, sağlıklı bir demokratik- kamusal tartışma yürütülmesine ihtiyacımız var. Devlet- dini hayat ilişkilerini reform sürecinden geçirecek değerlendirmelere ve politika önerilerine ulaşmak zorundayız. FETÖ itirafları üzerinden yürüyen mevcut tartışma "**benzersiz**" bir totaliter- operasyonel yapının cürümlerinin İslami gruplaşmaların hepsini içeren bir sorgulamaya dönüşüyor. Bu sorgulamanın sıhatsızlığı hem laik hem de İslami -muhafazakâr kesimde ciddi savrulmalar üretiyor.

Laikçi cenah için FETÖ olayı Kemalist laikçiliğin haklılığını ortaya koydu. "**Din bireylerin hayatında olması gereklidir, cemaatlerin siyasetle ilişkisi kaçınılmaz olarak sorun üretir. Sağ popülist iktidarlar taviz vermeseydi bu noktaya gelinmezdi.**" Bu argümanın ulaştığı sonuç ise aslında "**her cemaatin potansiyel FETÖ**" olduğu ve devleti ele geçirmeye çalıştığı. İslami- muhafazakâr kesimlerdeki bazı yazarlar için ise FETÖ cemaat ve tarikatların gayri sahih, mistik inançlarının kontrolden çıkmış halidir.

"**Tarikat ve cemaatler şeyhini/ liderini (zamanın kutbu şeklinde) kutsayan, rüyalarla karar veren, ihvanını grup asabiyesi ile kayıran müritlerin hurafelerle dolu dünyasıdır. Gereksizdirler ve cemaat olarak cami cemaati yeterlidir.**" Bu yorumun da vardığı yer dini gruplaşmaların tasfiyesi ve dini hayatın bireylerin dünyasında Diyanet çatısı altında camilerde yürütülmesi.

Öncelikle her iki yorum da "**dindar örgütlenme**" olgusuna Kemalist ve antidemokratik bir şekilde yaklaşma zafiyeti içinde. Yeni bir sekülerleştirme projesi öneriyorlar hem de AK Parti iktidarında. Ve cemaatleşmenin dini hayatın sosyolojik bir gerçekliği olduğunu göz ardı ediyorlar. Halbuki cemaatleşmeyi "**dayanışma ağları**" ya da "**hurafe**" olarak aşağılamak bahsedilen "**gerçek İslam'a**" ulaştırmıyor. Kuran'dan yola çıktığını söyleyen harici- selevi yorumların pekala bireysel dünyalarda ne kadar şiddet üretebildiğini yakın dönemde gördük.

1- Dini yapılanmalar legal hale gelmedikçe şeffaflık sorunu çözülemeyecek. Kemalist laikçiliğin tümüyle aşılması "**devlet içinde örgütlenme**" arzusunun tümüyle tasfiyesine katkı sağlayacak. AK Parti iktidarı bunun için bir şans. Değerlere saygılı bir laiklik dindarların bireyler olarak, paralel gündem oluşturmadan, devlet kurumlarında çalışmalarının teminatıdır.

2- Kemalizmin baskıcılığından türeyen bir anomali olarak FETÖ ortalama bir dini grup değildir. Totaliter-gizli- takiyeci yapısıyla [Türkiye](#)'deki dini grupların hepsinden apayrıdır. FETÖ'de İslami değerlerin güç ve başarı için araçsallaştırılması Sünni ana çizgide rastlanamayacak kadar ayrıksı ve radikaldir. Cinayetler, zorla himmetler, özel hayatın tümüyle istilası ve istihbarat oyunları sadece bu yapıda meşrulaştırılabilmektedir. Ayrıca FETÖ [Türkiye](#)'deki İslami hareketlerin "**yerli**" ve "**milli**" kodlarından kopuktur.

3- İslam'ın yorumu olarak tasavvuf dini grupların modernite- gelenek bağlamında ürettiği melezlenmelerin ilham kaynağıdır. Sufi yorumların [Türkiye](#)'deki çoğulcu dini hayatın bir parçası olmaktan çıkarılmaya çalışılması fakirleşme getirir.

Birey temelli aşırı Selefi yorumların "**saflaştırılmış, sterilize**" ortamlarda yayılması hiç de zor değil. Dini yorumların kendi içinden tabii dönüşümüyle reformu asıl olandır.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları *Turkuvaz Medya Grubu'na* aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **Yenikapı kodları CHP'yi zorluyor (2.9.2016)**
- > **Fırat Kalkanı'nın zamanlaması ve değişen dengeler (30.8.2016)**
- > **Oyun değiştiren Cerablus operasyonu (26.8.2016)**

SABAH

SABAH